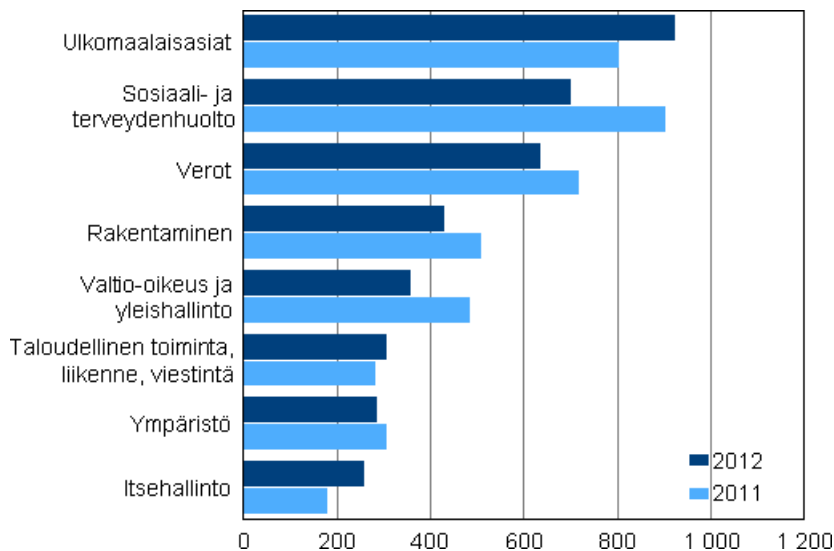

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut 2012

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistiin 3 900 asiaa vuonna 2012

Korkein hallinto-oikeus ratkaisi vuonna 2012 kaikkiaan 3 930 lainkäyttöasiaa, mikä on 294 asiaa vähemmän kuin vuonna 2011. Suurimmaksi asiaryhmäksi nousivat ulkomaalaisasiat. Vuonna 2012 valituslupa-asioiden määrä jatkoi kasvuaan ja ensi kertaa valituslupa-asioita käsiteltiin yhtä paljon kuin valitusasioita. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen julkaisemista luvuista.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistut asiat 2011–2012

Suurimpia asiaryhmiä olivat ulkomaalaisasiat (24 %), sosiaali- ja terveydenhuollon asiat (18 %) ja veroasiat (16 %). Ulkomaalaisasioista lisääntyivät määrällisesti eniten oleskelulupa-asiat, turvapaikka-asiat ja karkottamiset. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiat vähenivät edellisestä vuodesta 23 prosenttia. Tämä johtui mm. huostaanottoon ja sijaishuoltoon sijoittamiseen liittyvien asioiden vähenemisestä.

Ratkaistuista asioista 1 890 oli valitusasioita, 1 889 valituslupa-asioita ja 151 hakemusasioita. Valituslupahakemus hylättiin 1 624 asiassa. Vuonna 2012 korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapui 3 946 asiaa, 94 asiaa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden lopussa oli vireillä 3 894 lainkäyttöasiaa.

Vuonna 2012 ratkaistujen valituslupa-asioiden määrä kasvoi edellisvuodesta viisi prosenttiyksikköä. Vuonna 2011 muutos verrattuna vuotta aiempaan oli kuusi prosenttiyksikköä. Valituslupa-asioiden määrän muutos johtui lähinnä ulkomaalaisasioiden kasvusta. Asioita, jotka edellyttävät korkeimman hallinto-oikeuden valituslupaa ovat mm. ulkomaalaisasiat, verotus, toimeentulotuki- ja maataloustukiasiat, harkinnanvaraiset vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja etuudet, maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset luvat sekä ampuma-aseasiat.

Ratkaistuista asioista 90 prosentissa haettiin muutosta alueellisten hallinto-oikeuksien päätökseen.

Keskimääräinen käsittelyaika kaikissa ratkaistuissa asioissa oli 12,6 kuukautta. Valitusasioiden käsittelyyn kului keskimäärin 14,7 kuukautta ja valituslupa-asioiden keskimäärin 10,5 kuukautta. Kaikista asioista ratkaistiin 24 prosenttia alle kuudessa kuukaudessa ja puolesta vuodesta vuoteen käsittely kesti 28 prosentissa asioista. Keskimääräistä nopeammin käsiteltiin ulkomaalaisasiat (9,8 kk) ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiat (9,9 kk). Pisimpään veivät taloudellista toimintaa, liikennettä ja viestintää koskevat asiat (17,8 kk) ja itsehallintoa koskevat asiat (17,3 kk). Käsittelyajat pidentyivät kaikissa muissa asiaryhmissä paitsi veroasioissa ja sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistut asiat asiaryhmittäin 2009-2012	4
Liitetaulukko 2. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa vireillä olleet asiat 2005–2012.....	5
Laatuseloste: Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistut asiat asiaryhmittäin 2009-2012

Asiaryhmä	2012	2011	2010	2009
Y H T E E N S Ä	3 930	4 224	4 201	3 965
1 VALTIO-OIKEUS JA YLEISHALLINTO	359	489	340	324
11 Valtio-oikeus	35	71	40	29
12 Yleishallinto-oikeus	134	180	168	178
13 Opetus- ja sivistystoimi	26	39	28	25
14 Valtion virkamiehet	71	108	35	44
15 Työvoima-asiat	17	24	15	27
16 Turvallisuus, yleinen järjestys ja eräät luvat	76	67	54	21
2 ITSEHALLINTO	261	181	260	236
21 Ahvenanmaa	4	1	9	2
22 Kunnallisasiat	246	157	238	215
23 Kirkollisasiat	10	13	11	19
24 Saamelaisasiat	1	10	2	-
3 ULKOMAALAISIASIAT	928	808	530	302
31 Ulkomaalaisasiat	928	808	530	302
- joista oleskeluluvat perheiden yhdistämisen perusteella	197	183	87	65
- joista muut oleskeluluvat	138	73	73	45
- joista karkottaminen	30	13	37	26
- joista ulkomaalaisten käännyttäminen	25	19	21	24
- joista turvapaikka-asiat	380	362	136	70
- joista turvapaikka-asiat / nopeutettu käsittely	142	152	169	69
- joista muukalaispassit ja muut matkustusasiakirjat	8	3	7	3
4 RAKENTAMINEN	434	512	387	581
41 Maankäyttö- ja rakennusasiat	395	490	360	540
42 Tieasiat	25	10	16	25
43 Kiinteistöasiat	14	12	11	16
5 YMPÄRISTÖ	288	310	300	358
51 Ympäristönsuojelu	137	149	145	179
52 Vesitalous	78	71	48	92
53 Ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa tarkoitettua yhteiskäsittelyä koskevat asiat	14	16	12	10
54 Luonnonsuojelu	55	67	94	75
55 Ulkoilu ja leirintä	2	-	-	-
56 Asuntotuotanto ja asuntoasiat	2	7	1	2
6 SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO	702	906	709	759
61 Sosiaaliasiat	583	724	542	594
- joista toimeentulotuen myöntäminen	132	145	164	162
- joista vammaispalvelu	91	101	75	70
- joista huostaanotto ja sijaishuoltoon sijoittaminen	191	289	148	91
62 Terveystoiminta ja sairaanhoito	112	167	143	148
- joista hoitoon määrääminen mielenterveysasiassa	104	149	125	118
63 Lääkeasiat ja apteekkilaitos	7	15	24	17
7 TALOUDELLINEN TOIMINTA MUKAAN LUKIEN LIIKENNE- JA VIESTINTÄASIA	308	285	385	357
71 Oikeushenkilöt ja teollisoikeudet	50	27	46	52
72 Elinkeinoasiat	92	98	169	106
73 Maa- ja metsätalous	37	46	42	65

Asiaryhmä	2012	2011	2010	2009
74 EU:n rakennerahastojen tukitoimet	3	10	8	27
75 Liikenne ja viestintä	126	104	120	107
8 VEROT	638	720	1 274	1 024
81 Tulo- ja varallisuusvero	393	363	544	497
- joista henkilökohtaisen tulon verotus	191	162	301	255
- joista elinkeinotulon verotus	140	103	139	123
82 Arvonlisävero	64	75	85	80
83 Ajoneuvoja koskevat verot ja maksut	143	116	269	11
- joista autoverovalitukset	140	100	259	6
84 Valmisteverot ja tulliasiat	17	26	21	33
85 Muut verot ja verotusmenettely	21	140	355	403
9 MUUT ASIAT	12	13	16	24
91 Eläkeasiat	10	7	9	16
99 Muut asiat	2	6	7	8

Liitetaulukko 2. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa vireillä olleet asiat 2005–2012

Vuosi	Edelliseltä vuodelta siirtyneet	Vuoden aikana saapuneet	Ratkaistut					Seuraavaan vuoteen siirtyneet
			Yhteensä	Valituksia, %	Valituslupa-asioita, %	Muita, %	Asioiden käsittelyaika keskimäärin, kk	
2005	3 165	3 901	4 008	58,3	35,6	6,1	10,5	3 007
2006	3 083	3 774	4 006	56,6	36,4	7,0	10,2	2 828
2007	2 847	3 865	3 798	56,0	35,3	8,7	9,6	2 874
2008	2 868	4 273	3 735	56,7	35,6	7,7	9,7	3 352
2009	3 397	4 277	3 965	54,2	31,8	14,1	10,1	3 627
2010	3 750	4 579	4 201	46,2	36,5	17,3	10,9	4 093
2011	4 125	4 040	4 224	48,8	42,6	8,5	12,0	3 862
2012	3 847	3 946	3 930	48,1	48,1	3,8	12,6	3 894

Laatuseloste: Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut

1. Tilastotietojen relevanssi

Tilastokeskuksen tuottama korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut -tilasto kuvaa pääasiassa hallintolainkäyttöasioita asian ja ratkaisun laadun mukaan, ratkaisuun kulunutta aikaa, jutun prosessuaalista laatua sekä viranomaisia, joiden ratkaisuun on haettu muutosta.

Suomen perustuslain mukaan korkein hallinto-oikeus käyttää ylintä tuomiovaltaa hallintolainkäyttöasioissa. Yleinen muutoksenhakuoikeus hallintopäätöksiin ja niiden lainmukaisuuden tutkiminen on säännelty hallintolainkäyttölaissa.

Alempia hallintotuomioistuimia ovat alueelliset hallinto-oikeudet. Suurin osa korkeimman hallinto-oikeuden käsittelemistä asioista koskee alueellisten hallinto-oikeuksien päätöksistä tehtyjä valituksia. Joidenkin hallintoviranomaisten päätöksistä voidaan kuitenkin valittaa suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valtioneuvoston ja ministeriön päätöksistä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, mutta vain sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Myös eräiden lautakuntien päätöksiin haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Tällaisia lautakuntia ovat maaseutuelinkeinojen valituslautakunta sekä patenti- ja rekisterihallituksen valituslautakunta. Korkeimmalta hallinto-oikeudelta haetaan muutosta myös keskusverolautakunnan ja virkamieslautakunnan päätöksiin.

Valtaosassa korkeimman hallinto-oikeuden käsittelemistä asiaryhmistä ei ole **valituslupajärjestelmää**. Niissä asioissa asianosaisella on valitusoikeus ja korkein hallinto-oikeus antaa myös aineellisoikeudellisen asiaratkaisun. Hallintolainkäyttölaki on hallintotuomioistuinten prosessilaki. Asianosainen pystyy yleensä ajamaan asiaansa ilman asiamiestä, mikä helpottaa muutoksenhakua ja oikeusturvan saamista.

Merkittävimmät asiaryhmät, joissa on ensin haettava valituslupaa, ovat verotusta koskevat asiat, ulkomaalaisasiat ja toimeentuloasiat. Rakennuslupaa, toimenpidelupaa ja katusuunnitelmaa koskevassa asiassa hallinto-oikeuden päätökseen, jolla valituksen kohteena ollut viranomaisen päätöstä ei ole muutettu, saa hakea valittamalla muutosta, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Korkein hallinto-oikeus käsittelee valitusasioiden lisäksi myös hakemusasioita, joista suurin osa on lainvoiman saaneen tuomion purkuhakemuksia.

Tilastoyksikkönä korkeimman hallinto-oikeuden tilastossa on asia. Asian käsittelyyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa kulunut aika lasketaan saapumispäivästä ratkaisupäivään. Ratkaistuihin asioihin sisältyvät vain lopulliset päätökset, ei esim. välipäätöksiä tai taltiolounnoksia.

Tallennettaessa korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyyn tullutta asiaa asiankäsittelyjärjestelmään käytetään asialuokitukseksi **Hallintoasiain nimikkeistöä**. Nimikkeistöä valitaan yksi asiaa kuvaava asianimikekoodi. Mikäli juttu sisältää useita vaatimuksia, merkitään keskeisimmän asian asianimikekoodi. Tilaston aihealueella ei ole käytössä kansainvälisiä standardeja.

Tilasto perustuu korkeimman hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä saatuihin tietoihin. Järjestelmästä saadut tiedot soveltuvat hyvin ja kattavasti korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja kuvaavan tilaston laadintaan.

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös oikeustilastot. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Väestö- ja elinolotilastot oikeudellisia oloja kuvaavien tilastojen tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-1497-12).

Tietoja käytetään korkeimman hallinto-oikeuden toimintaa kuvaavien tilastojen laadintaan. Tilasto on osa tuomioistuinten toimintaa ja oikeusoloja kuvaavia tilastoja Suomessa. Pääasiallisia käyttäjiä ovat oikeushallinto, tutkijat ja lakimiehet.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisuaineistoon. Perusjoukkona tässä tilastossa on tilastovuonna vireillä olleet asiat (ts. saapuneet, edelliseltä vuodelta siirtyneet, ratkaistut ja seuraavaan vuoteen siirtyneet asiat). Aineistossa

on asioittain muuttujatietoja, kuten laatuun ja käsittelyaikaan liittyviä tietoja. Aineistossa on myös tiedot viranomaisista, joiden ratkaisuun haetaan muutosta.

Tilaston perusaineisto on saatu oikeushallinnon ylläpitämästä korkeimman hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa ovat kaikki korkeimman hallinto-oikeuden vuoden aikana ratkaisemat valitus- ja hakemusasiat, jotka on kirjattu korkeimman hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmään. Tilaston perusaineiston laatua voidaan pitää hyvänä.

Aineistolle tehdään tilastokeskuksessa tarkistus- ja loogisuusajoja ja tarvittaessa tiedonantajalle lisäkyselyjä. Aineistoa aina myös verrataan aiempiin vastaaviin tilastoihin ja muihin tietolähteisiin. Mahdolliset havaitut virheet ja puutteet korjataan lopulliseen tilastoaineistoon.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto tuotetaan vuosittain. Tilastovuotena on kalenterivuosi. Tilaston perusaineisto poimitaan tilastovuotta seuraavan vuoden tammikuussa. Tulokset valmistuvat tilastovuotta seuraavan syksyn aikana. Julkaistut tiedot ovat lopullisia. Julkistamiskalenterin verkko-osoite:
<http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tietoja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisemista asioista on saatavissa tilastokeskuksen verkkosivuilta maksuttomasta PX-Web Statfin -tietokantapalvelusta sekä tilaston kotisivuilta verkko-osoitteesta <http://tilastokeskus.fi/til/khaloikr/index.html>. Tarkempia tietoja voi kysellä myös suoraan tilastokeskuksen oikeustilastoista. Aineistosta on mahdollista tehdä tilauksesta erityisselvityksiä.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Yleisten hallintotuomioistuinten yhteinen nelinumeroinen Hallintoasiain nimikkeistö otettiin käyttöön vuoden 2005 alussa. Korkeimman hallinto-oikeuden tilastossa on kuitenkin käytetty uutta asianimikkeistöä jo vuodesta 2004. Aikaisempi kolminumeroinen asialuokitus on muuntokaavan avulla muutettu uutta nimikkeistöä vastaavaksi, jotta eri asiaryhmien vertailu aikaisempiin vuosiin olisi mahdollista. PX-Web StatFin -palvelussa oleva aikasarjataulukko vuosilta 1991-2012 on uuden Hallintoasiain nimikkeistön mukainen.

PX-Web StatFin-taulukoihin lisättiin vuonna 2009 uusina nimikkeinä Sähkömarkkinat (7205) ja Muu arvonalisävero tai vakuutusmaksuveroa koskeva asia (8299). Vuonna 2010 lisättiin nimikkeet Ajoneuvojen siirtämistä koskeva asia (7515) ja Ennakkoratkaisu valmistevero- tai tulliasiassa (8403). Vuonna 2012 lisättiin nimike Verkkotunnus (7106).

7. Yhtenäisyys

Tilasto sisältää kaikki vuoden aikana ratkaistut valitus- ja hakemusasiat.

Tilastossa asialuokituksena käytetty **Hallintoasiain nimikkeistö** on Tilastokeskuksen luokituspalvelussa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Osoite: http://tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/index_muut.html

Viranomaisluokitukset ovat PX-Web tietokantapalvelussa Oikeus -aihealueelta. Osoite:
http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/databasetree_fi.asp

Lisätietoja

Heli Hiltunen 09 1734 3314

Vastaava tilastojohtaja:

Riitta Harala

oikeus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Oikeustilastot, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

*Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-1271 (pdf)*